

Бисмилләһир- рахмәәнир- рахим.

Барча галәмнәр Раббысы, кукләрне һәм жирне бар кылучы, зәһимлыкны һәм нурны яратучы Аллаһе Тәгаләгә мактауларыбыз булсын! Пәйгамбәрәбез һәм сонгы булган рәсуләбез Мохәммәдкә салават- сәламнәрәбез һәм дә анын гаиләсенен әһелләренә сәламнәр булсын!

Мохәммәд Салләллаһу галәйһи вә сәлләмнен тормышы турында шигъри поэма.

1. Тууы һәм балачагы.

Аллаһынын барлығына
Берлегенә ышанам.
Һичкемне дә тудырмаган
Һичкемнән дә тумаган.

Жир суларнын, дингезләренен,
Бар доньянын хужасы.
Раббым бар итмәгән булса
Юк бит һич ни буласы.

Бар иткән ул кояшны да,
Зәңгәр кукле галәмнәр.
Жир йозенә рәхмәт очен
Жибәргән пәйгамбәрләр.

Ничәу булган пәйгамбәрләр:
Бик куп мәгълум тугеле.
Ибраһимнын(г.с.) нәселеннән
Аллаһынын рәсуле.

Пәйгамбәрләр аша ингән
Зәбур, Инжил, Тәураты.
Шул китаптан мәгълум булган
Мохәммәднен(г.с.) туасы.

Сонгы пәйгамбәр булып ул
Доньяларга киләчәк
Ходайнын рәхмәте белән
Ислам нуры инәчәк.

571нче милади елда
Мохәммәд(г.с.) жиргә туа.
Ул туганда бик куп кенә
Галәмәтләр дә була.

Әнисенен сойләвенчә
Карыныннан нур чыккан.
Карыныннан чыккан якты нур
Шам сараен яктырткан...

...Мохәммәднен(г.с.) соң анасы
Сахрадагы Хәлимә.

Имезергэ бала эзлэн
Бу кабилэгэ килэ.

Узлэре ач, дөя ябык,
Бала сотсез тилмерэ,
Мэккэгэ килеп житугэ
Бар да балалар булэ.

Тик аларга ашыкмыйлар
Мөхэммэд(г.с.)- ятим бала,
Атасыздан булэк юк дип
Сайланмыйча ул кала.

(Карында чакта Мөхэммэд(г.с.)
Этисе улгэн була.)
Аллаһ эжерен өмет итеп
Хэлимэ аны ала.

Жэнабел Хак бэрэжэте,
Рэхмэте шулчак инэ,
Кукрэгэндэ сөге артып,
Дөялэр дэ сөт бирэ.

Дөялэренэ атланып
Кайтыр юлга чыгалар,
Аллаһнын кодрэте белэн
Юлдашларын узалар.

Сарыклар да куп сөт бирэ,
Башкалар аптырыйлар,
Хэлимэ көтуенэ дип
Сарыклар куалыйлар.

Тик нигэдер аларныкы
Ач һэм сөтсез кайгалар,
Ходай нигъмэтедер диеп,
нич кенэ уйламыйлар.

Ике яшьтэ Мөхэммэдне(г.с)
Кукрэктэн аералар,
Узлэренэ алабыз дип,
Эминэгэ(р.г.) баралар.

Ана кунэ... тик 4 яшьтэ
Була шундй вакыйга
Уйнап йөргэн чакта рэсул
Жэбраилгэ юлыга.

Жэбраил тотып ала да
Жиргэ сала баланы,
Кукрэген ачып калэбтэн
Ала оешкан канны.

Калбне алтын табакта
Зэм-зэм суында юып.
Кырыйларын берлэгштерэ
Кире урынына куен...

...Бу хэлдэн сон Хэлимэ дэ
Бик нык куркуга кала.
Эминэгэ Мөхэммэдне (г.с)
Кире кайтарыш бара...

...Уз энисе янында ул
6 яшкэчэ яши.
Ирен зыярэт кылганда
Эминэ бик нык чирли.

Мэжкэ-Мэдингэ юлында
Кайтканда вафат була.
Бабасы Габделмоталлиб
Оныгын узенэ ала.

Бабасынын кунеленэ
Кызгану хисе тула.
Уз балаларынан бигрэк
Оныгы якын була.

Мөхэммэдкэ (г.с) сигез яшьтэ
Бабасы вафат була.
Атасынын туганына
Эбу Талибкэ кала.

Эбу Талиб Мөхэммэдне (г.с)
Бик яхшы тэрбияли.
Аны олылап 40 ел
Гел ярдэм итеп яши.

Мөхэммэдне (г.с) Эбу Талиб
Шамга сәудөгә дөшә.
Рәсуленен тула ул чакта
Төгәл 12 яше.

Бусрага килеп житкөндө
Рухани Жиржис чыга.
Бу кәрванны каршы алып
Сыйларга ул ашыга.

Эбу Талибкэ әйтә ул:
«Сез килгөндө бу якка
Башын иде бар агачлар.
Калмады ничбер таш та.

Пәйгамбәргә генә алар

Шулай башларын ия.
Алма зурлыгы мөхерен
Китаптан беләм.»-дия.

Яхудларнен явызлыгын
Белеп торганга курә
Мөхәммәдне (г.с) Мәккәгә ул
Кайтар дип киңәш бирә.

Мөхәммәдне (г.с) хезмәтчеләр
Озатып кайтып китә...
...Рәсулullaһ яшь чагында
Сарык көтүе көтә.

2. Мөхәммәд (г.с) нең өйләнүе. Балалары. Хәдичәннен улеме.

Мөхәммәднең (г.с) гаделлеген
Өдәплелеген белеп.
Хәдичә атлы бай хатын
Рәсулullaһны куруп
Ышанып тапшыра сәүдәсен
Вагыда итеп кубрәк хак
Хезмәтче Мәйсәрә белән
Китә Шамга Рәсулullaһ.

Мөхәммәд (г.с) кайта өйләнеп
Куп кенә табыш тушан.
Хәдичәнең исе китә
Йөри ул аны уйлап.

Хаклык, изгелек иясе
Олуг дип дәрәжәсе
Сөйләп бирә Хәдичәгә
Хезмәтче Мәйсәрәсе.

Куп кенә бай күчеләрнең
Кире кагып тәкъдимен.
Хәдичә сөйли дустына
Куңелендәге теләген.

Рәсул жибәрә димләргә
Ата ягы кардәшен.
Хәдичә инде ул чагында
Тутыра 40 яшен.

Өйләнгәндә Мөхәммәдкә (г.с)
25 яшь тула.
Ул инде башка өйләнми
Хәдичә исән чакта.

Алты балалары була:
Касыйм, Зәйнәп, Рокайя.

Өмме Кулсум, Фатыйма, Габдуллаһ
 Ибраһим дигән малае
 Була башка хатыннан.
 Изге Рамазан аенда
 Вафат була Хәдичә (р.г).
 Ана 65 яшь була.
 Мөхәммәд (г.с) 50 яшьтә.
 Алты баласын иңдерә
 Рәсулуллаһ гурларга.
 Аллаһ сабырлык биргәндер
 Бу хәсрәткә тузәргә.

3. Мөхәммәд (г.с) кә вәхи иңуе.

Пәйгамбәр гәләйһиссәлләмгә
 Кырык яшьләр тулгач.
 Кабиләләр арасында
 Капма-каршылыклар тугач

Аулакта кала Мөхәммәд (г.с)
 Хира тавына килеп
 Мескеннәрне туендыра
 Аларга ризык биреп.

Уйлана ул бу галәмне
 Бар кылучы турында.
 Кабиләләр мөшриклегә
 Тынгы бирми жанына.

Берничә тапкыр Хирага
 Рәсул аулакка килә.
 Жәбраил аша беренче
 Аятьләр шунда иңә.

«Укы! Укы!»-ди Жәбраил
 Укый белми Мөхәммәд(г.с)
 Шуннан «Галәкь» сурәсеннән
 Иңә аңа 3 аять. («Галәкь» сурәсе)

Мөхәммәд (г.с) кайтып куркудан
 Сөйләгәч Хәдичәгә (р.г)
 Хәдичә аны юатып
 Апасына жибәрә.

Вәрәка аңа аңлата
 Фөрештәнең килуен.
 Аллаһнын рәхмәте белән
 Пәйгамбәрлек иңуен.

Пәйгамбәр гәләйһиссәлламгә
 Вәхи бик озак килә.
 23 ел бус аңа

Коръәни Кәрим иңә.

4. Мөхәммәднең (г.с) дөгъват чорлары. Яшерен һәм ачык дөгъваты. Гомәр һәм Хәмзәнең иман китеруе.

Мөхәммәднең (г.с) дөгъват чоры
Мәккәдә 13 ел була .
Мәдинәләгә дөгъваты
Ун елга төгәл тула.

Мәккә чорында 3 ел буе
Дөгъват яшерен була.
Исламны беренче булып
Хәдичә кабул кыла.

Дуслары да калышмыйлар,
Әбу Бәкер хөрмәтле.
Йомшак, гыйлемле бер дуслы
Исламга ул өндәште.

Ышанычлы кешеләргә
Тәкъдим итеп Исламны.
Ләә иләәһә илла-әл-лаһ дип
Рәсулунлаһ кушканны.

3 ел яшерен булган дөгъват
Уз төркемен булдыра.
Рәсулгә бер Аллаһыдан
Шуннан соң әмер була.

Потлардан арындырырга дип.
Кучеп ачык дөгъваткә. (Шугара сурәсе)
Якыннарын жыя рәсул
Дөгъват итеп киңәшкә.

Әбу Ләһәб, Әбу Жәһел
Гомәр белән Хәмзә дә
Бик нык каршы торучанлык
Мөхәммәдкә (г.с) курсәтә.

Хәмзә Ислам динен беркөн
Кабул итә узе дә.
Әбу Жәһел Хәмзә улына
Мәсхәрәлек курсәтә.

Тузмәде ул туганының
Улын хурлауларына.
Аллаһы анын каләбен
Ача ислам нурына.

Гомәр Исламга керсен дип
Пәйгамбәр кыла дога.

Аның куңеле бик озак
Икеле уйда була.

Пәйгамбәр намаз кылганын
Гомәр бер тыңлап тора.
Уңдырышлы туфракка
Орлык төшкәндәй була.

Кызулығы, наданлығы
Гел узенекен итә.
Мөхәммәдне (г.с) утерәм дин
Кылычын алып китә.

Тик ишетә кыз туганы
Ире белән берлектә.
Ислам диненә кучкәнен
Һәм яннарына китә.

Өйләренә якынлашкач
Ишетә гажәп сурә. («Таһа» сурәсе)
Канга батырып туганын,
Суга аның йөзенә.

Гомәрнең куңеле шунда
Оялу белән тула.
Тәһарәт алып сурәне
Узе дә укып чыга.

Анда язылган сузләргә
Гомәр хәйраннаркала.
Кылычын алып янәдән
Мөхәммәдкә (г.с) ул бара.

Менә шулай кабул итә,
Ул Исламның нигезен.
Тырышлык куя дин юлында
Аямыйча ул узен.

Бу хәлдән соң мөселманнар
Бөеклеккә иреште.
Аллаһка иман китерә
Мөшрикларнең кубесе.

5. Дәгъват юлында очраган киртәләр. Мөхәммәд (г.с) катнашындагы сугышлар.

Аяк чалулар куп була
Мыскыллап көлүләр дә
Хурлау, гайбат, куркытулар
Рухларын зәгыйфләү дә.

Мәсхәрәле яла ягып

Женле дип сылтаулары
Сихерче, ялганчы, шагыйрь дип
Рәсулне атаулары.

Ялган фикерләр таратып
Кешегә коткы салу.
Мөхәммәд (г.с) язган шигырь дип
Корьәнне ялганга чыгару...

... Тормыш юлын уткән чакта
Катнашу сугышларда
Хакны бидгатьтән аеру
Булганга соңгы чара.
Бәдер, Өхед сугышларын
Кичергән Рәсулуллаһ
Сакчы фәрештәләр белән
Саклаган аны Аллаһ.
Хәйбәр, Мут, Таиф, Мәккә
һәм башка куп сугышлар.
Мөселман халкын яклаганда
Булган куп кан коешлар...

6. Хаж кылу. Мөхәммәд (г.с) нең вафаты.

Һижри белән унынчы ел
Пәйгамбәр хажын кыла,
Фәлестинга сәяхәте.
Иң соңгы поход була.

Шушы сәяхәт юлында
Авырый Рәсулуллаһ
«Наср» сурәсен индерә
Соңгысы итеп Аллаһ.

Хәм авыр булганда да
Гел бергә нәсыйхәтләр.
Намаз укыдылармы диеп
Борчыла хак Пәйгамбәр.

Унберенче хижри елда
Рабигыль –әувәл аенда.
Вафат була Рәсулуллаһ
Хәләле Гайшә йортында.

Рәсулуллаһнын улемен
Авыр кичерә халык
Бар Мәдинәне баскан кук
Шомлылык, караңгылык.

7. Мөхәммәд (г.с) нең тышкы һәм әчке матурлыгы.

Йөзе нурлы, бик ягымлы

Кушылган кыйгач кашлы
 Озын керфек; колакларга
 Бик ятышлы тавышы.
 Матур сөйлөм, ачык сузлөр
 Мөржөн кебек тезелә.
 Кешедән узен тыңлата,
 Хөрмөт казана белә.
 Буш сузләрне һич сөйләми
 Кояш, айга тиңләнә.
 Кыюлыгы аеруча
 Риваять итеп сөйләнә.
 Искиткеч сабыр була ул.
 Сөйләмнөрә мәгънәле
 Ифрат батыр йөрәкле һәм,
 һич та курку белмәле.
 Оялчанлыгы да булган
 Инсафлы һәм дә тыйнак
 Таккәбәрлекне соймәгән.
 Аннан торган бик срак.
 Мөхәммәд (г.с) максатчан була,
 Фикерләре акыллы.
 Ырымнарны яратмаган
 Сөйгән узе халыкны.
 Кемнең ничек яшәгәннен
 Бик әйбәт белеп торган
 Уз тормышы кешеләрнең
 Куз алларында булган
 Яшәгән ул гел яхшылык,
 Изге гамәлләр кылып.
 Киресенчә булган чакта
 Уйланган ялгыз калып.
 Хөмердән бик срак торган,
 Өнәмәгән потларны.
 Дөнья ләззәтеннән аны
 Аллаһ узе коткарды.
 Куркәм холык, камил әхлак
 Юаш, гади, ярдәмчел
 Йомшак, юмарт, бик кунакчыл
 Гыйлемле һәм бик гадел.
 Загыйфләрнең авыр йөген
 Кайтарыша кутәрәп.
 Өйрәтә ул сабырлыкка
 Сынауларны уткәрәп.
 Рәхим-шафкатьле булган ул
 Мескеннәргә булышкан.
 Узен-узе аямыйча
 Ислам өчен тырышкан.
 Ихтирам иткән һәркемне
 Бөрелмәгән һич каты,
 һәрвакыт ул телгә алган
 Хак булган бер Аллаһны
 Сыйфатларын санап биру

Булмас иде һич мөмкин
 Чонки анын эхлагында
 Узе Корьэни Кэрим.

8. Мохэммэд (г.с) нен доньялар тарихында тоткан урыны.

Пэйгамбэр гэлэйһиссэлгэмнен
 Тормышы бай хэзинэ
 Ул кичергэн вакыйгалар
 Зур эһэмияткэ ия.
 Рэсул кичергэн жэфалар,
 Бэлалэр, авырлыклар
 Беркемдэ юк андый кунел.
 Олуглык, сабырлыклар.
 Рэеудуллаһ
 Мохэммэд Мостафа (г.с) белэн
 Тинлэшэ алмый һичкем.
 Анын сузлэрендэ хаклык,
 Белсэк иде мэгьнэсен.
 Доньяларнын тарихында
 Ул тора урнэк булып.
 Топ чыганагы Корьэнгэ
 Яшэсәк иде тотынып.
 Дорес яшэу рэвешлэре
 Иманнын арканнары.
 Вакыйгаларга нигезле
 Шэригать кануннары.
 Хэдис, тэфсир китаплары,
 Чыганагы тормышнын.
 Бу китапларда бэяне
 Иман, тэкьдир, язмышнын
 Шушы китаплар аһа бит
 Саклана динем Ислам.
 Хак юллардан тайпылмакса
 Насыип ит мина Ходам

9. Мохэммэд (г.с) нен дэрэжэсе.

Аллаһы хак илчесенен
 Кутэрде исемен биек.
 Ахирэтгэ һэм доньяда
 Зекер ителсен диеп.
 Кем булуга карамастан,
 Хотбэче, шәһэдэтче.
 Намаз, Корьэн укучымы
 Мөчөттө гыйбадэтче
 Адлаһ белэн бергө Аһы
 Бар кеше иекэ ала.
 Азан, калмәтлэр янгырый,
 Салават эйтеп кала.
 Башка һичкем Рэсул кадэр

Алынмый ничтэ искэ.
14 гасыр шулай булган
Булыр ул кыямэткэчэ.